

**‘Balkenende-norm
drijft juist de
topsalarissen op’**

De Balkenende-norm is een compromis dat uitsluitend bedoeld is voor de politiek. Dat stelt beloningsadviseur Peter Langerak. 'Door alleen een maximum te stellen, heeft de norm juist een opdrijvend effect.' Bovendien hebben de meeste (semi)publieke sectoren al een beloningsregeling voor bestuurders.

Tekst Jisca.Cohen@rePublic.nl

Beeld Marcel Molle

De minister-president verdient in Nederland bij lange na niet wat zijn functie in het bedrijfsleven waard zou zijn, vertelt Peter Langerak (37). De senior consultant van onderzoeks- en adviesbureau Hay Group werkt daar één dag per week ook als beloningsadviseur voor de semipublieke sector. Op verzoek van raden van commissarissen of raden van toezicht buigt hij zich over de beloningen van bestuurders.

Hay Group beschikt over een eigen methode om de zwaarte van een functie te berekenen. Daarbij wordt gekeken naar factoren als complexiteit, verantwoordelijkheden en de benodigde kennis en kunde, legt Langerak uit. De Hay-methode kan in alle sectoren worden toegepast en wordt over de hele wereld gebruikt. Van alle uitkomsten wordt elk jaar een beloningsdatabase aangelegd.

'Zal ik het even tekenen?', vraagt Langerak terwijl hij naar een flip-over loopt. Op het papier verschijnt een grafiek; op de horizontale x-lijn de Hay-punten, op de verticale y-lijn de euro's. In de grafiek tekent hij tientallen puntjes. 'In werkelijkheid zijn er 160.000 puntjes. Daar trekken we een aantal lijnen door, zoals de mediaan, dat is het midden van de beloningsmarkt, en Q1, de kwartlijn. Daarmee kan een organisatie zijn beloningsbeleid bepalen.'

Verdiend de minister-president genoeg?

'Wat hij nu verdient, is een politiek compromis. In Hay-punten is het een hele zware functie.' Langerak wijst naar de grafiek op de flip-over. 'Hij zou daar bij wijze van spreken buiten vallen. Mensen met zo'n type functie verdienen elders vele malen meer. Maar dat wil nog niet zeggen dat de premier meer zou moeten verdienen. Je moet niet simpel naar de beloningsanalyse kijken en denken: hee, het is te laag. Misschien is het wel te hoog. Dat hangt af van de rest van de argumenten. Je moet met veel meer factoren rekening houden dan alleen de externe verhoudingen. Ook met de interne verhoudingen. Dit is echt een politieke uitkomst.'

De premier zou in het bedrijfsleven dus veel meer verdienen. Maar krijgt de top daar niet gewoon buitensporig veel?

'Excessen heb je overal. In de semipublieke sector gaat het niet om bedragen van boven een miljoen. Waar het om gaat: tot een bepaald functieniveau krijg je in de publieke sector een mooi jaarsalaris en zijn de rest van de arbeidsvoorwaarden passend en marktconform. Maar bij zware functies stijgt de markt harder door dan de zware functies in de publieke sector. Ja, dan weet je dat de vijver met mensen kleiner wordt.'

Dus om aan goede mensen te kunnen blijven komen, moet de publieke sector eigenlijk meestijgen.

'Nee, je hoeft niet mee te stijgen. In de beloningsregelingen die wij voor de semipublieke sector hebben gemaakt, hoeven bestuurders echt niet boven de middenlijn te zitten. Het maximum kan iets lager, op de kwartlijn.'

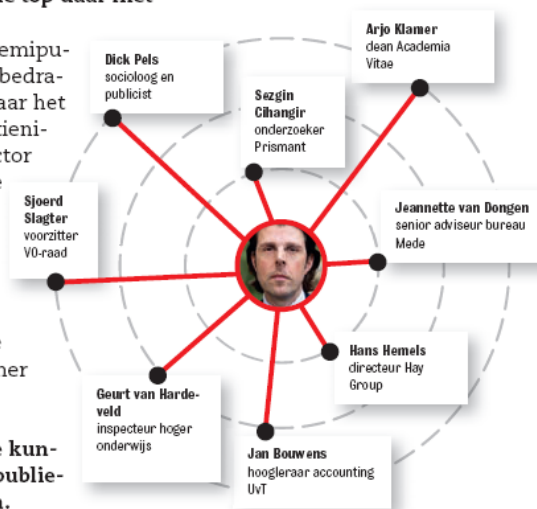
Maar dan blijft het probleem dat die bestuurder dezelfde functie in de private sector voor meer geld kan doen. Dus wordt de vijver kleiner.

'De Balkenende-norm wordt als plafond gesteld voor de publieke sector en een groot deel van de semipublieke sector. Terwijl de meeste bestuursfuncties ruim onder de Balkenende-norm zitten. In het onderwijs bijvoorbeeld valt 95 procent er ruim onder.'

Het kabinet wil de topinkomens in de publieke en semipublieke sector aan banden leggen. Niemand in de publieke sector en een deel van de semipublieke sector mag meer verdienen dan premier Balkende. Met de Balkenende-norm wordt echter niet het salaris van de premier bedoeld, maar een gemiddeld ministersalaris plus dertig procent: ongeveer 181.000 euro.

De commissie-Dijkstal – die de topinkomens onderzocht – adviseerde ook om het minis-

Het netwerk van Peter Langerak

Invoeren van één maximumsalaris voor bestuurders in de (semi)publieke sector is geen goed idee, stelt Peter Langerak. Het is beter de bestaande beloningsregelingen in wetten om te zetten.

WIE Peter Langerak, 37 jaar, samenwonend, één zoontje

OPLEIDING Opleiding pedagogiek (VU) en bedrijfskunde (MBA Nijenrode)

VORIGE BAAN Onderwijsadviseur bij onderwijsadviesbureau

HUIDIGE BAAN Senior consultant en beloningsadviseur bij Hay Group

‘Belastinggeld moet je heel goed besteden. Dus, zet de beloningen in de wet’

terssalaris met 30 procent te verhogen. Maar dat zal voorlopig niet gebeuren. Tot ongenoeven van Langerak. ‘De Balkenende-norm is een te laag plafond om de hele publieke sector aan op te hangen.’

Hij vindt het bovendien een slecht idee om alleen het plafond aan te pakken. ‘Als de Balkenende-norm wordt ingevoerd, duw je in feite het hele loongebouw in elkaar. Het raakt bijvoorbeeld ook de cao-lonen. Want de top van de cao zit dan wel heel erg dicht tegen dat van de bestuurders aan. De interne verhoudingen van een organisatie komen in de knel.’ Langerak herhaalt het nog maar eens: ‘De Balkenende-norm is een politieke norm. En het is maar één norm, waardoor het juist een opdrijvend effect heeft. Dat gevolg ziet niemand.’

Hierdoor wordt het alleen maar erger?

‘Je maakt er een chaos van. “Dit is de lat, als je er maar niet boven komt.” Kom op zeg. Wat heeft de directeur van een klein schooltje nou te maken met de Balkenende-norm? Helemaal niets. Iemand met een lichte bestuursfunctie met een maximum salaris van 90.000 euro ziet met de Balkenende-norm het maximum plots stijgen naar 181.000 euro. Er zijn bestuurders die daar gebruik van willen maken. En dat is nou net niet de bedoeling.’

Wat zou jouw concrete oplossing zijn?

‘De beloningsregelingen die er nu zijn in de verschillende sectoren hanteren. Hay Group heeft bijvoorbeeld een regeling gemaakt voor bestuurders van universiteiten. Die regeling kent vijf salarisgroepen, want er bestaan hele grote verschillen tussen universiteiten. De Universiteit Utrecht bijvoorbeeld is zeker zes, zeven keer zo groot als de Open Universiteit. Volgens het wetsvoorstel moeten al die bestuurders hetzelfde verdienen. Dat past niet. Waarom zeg je wel tegen de beleidsmedewerker van een gemeente: jouw functie is zwaarder dus jij zit in schaal 12 en jij in schaal 11 want jouw functie is lichter, maar hetzelfde niet tegen bestuurders van een universiteit? Dat begrijp ik niet. Waarom geldt rechtvaar-

digheid wel voor het gewone volk en niet voor het volk dat bestuurder heet, dat is blijkbaar één pot nat.’

De politiek denkt natuurlijk: we moeten niet teveel belastinggeld uitgeven.

‘Terecht. Belastinggeld moet je heel goed besteden. Ben ik het helemaal mee eens. Dus, regel het goed. En regel het niet door te denken: de Balkenende-norm geldt als maximum, dan hebben we het goed geregeld. Ook in de toekomst zullen vakministers blijven toestaan dat een deel van de bestuurders boven de Balkenende-norm uitkomt. Als je dat nu al weet, regel het dan meteen. Bevestig de huidige regelingen, juist om excessen te voorkomen. Hamer erop en zet het in de wet.’

Maar toch komen er zo nu en dan berichten naar buiten over bestuurders van bijvoorbeeld woningcorporaties die buitensporige bedragen meekrijgen.

‘Zij houden zich niet aan hun eigen afspraken. Het is terecht dat dát in de krant komt. Die sectoren hebben bijvoorbeeld 14 salarisschalen voor bestuurders, van de kleine tot de meest ingewikkelde organisaties. Die bestuurders zitten dus boven het maximum van hun eigen regeling.’

Maar in het voorstel moet toch ook elke vakminister per sector een regeling afspreken?

‘Alleen voor de bovenkant. Als iemand 182.000 euro verdient, moet hij toestemming vragen aan de vakminister.’

De vakminister moet geen toestemming geven voor de regeling?

‘Niet voor de regeling. Maar ik zou liever willen dat elke vakminister bij de ministerraad met een overzicht komt van de salarisschalen. Van klein tot groot en elk jaar een indexering zoals bij cao-lonen. Dan heb je de boven- en onderkant helemaal gereguleerd. En ook welke organisaties en personen boven de norm vallen. De ministers bepalen hoe hoog de beloningen zijn. Dan heb je optimale grip.’ ●

Meer informatie:

+www.haygroup.nl

